

**Державний навчальний заклад
«Центр професійно – технічної освіти №1 м. Вінниці»**

**Відкритий захід
присвячений Дню Збройних Сил України
«За Україну, за її долю, за честь і волю!»**

Підготував
викладач суспільних предметів
Рибак Ю.В.

Тема: «За Україну, за її долю, за честь і волю!»

Мета. Вшанування мужності та героїзму захисників територіальної цілісності України і рідного краю, звитяг українського народу; формування відчуття приналежності до України, усвідомлення себе українцем; відповідальності за долю нашої держави; виховання почуття патріотизму та гордості за свій народ, своїх земляків, які боролися і борються за її незалежність.

Обладнання: відеоматеріали про учасників Визвольних змагань, учасників УПА, «Небесної сотні», АТО, ООС, волонтерів, учасників російсько-української війни.

Епіграф: «Завдяки історичній пам'яті людина стає особистістю, народ - нацією, країна-державою!» М. Грушевський

Учень. Слава Україні !!!

Учениця. Героям Слава !!!

Учень. Благослови нас, Отче Всемогутній,

І, матінко святая, осіни.

Нам незалежність, щастя і добробут

На многії літа ще збережи.

Екскурсовод. Є в нашій історії імена й події, про які треба постійно пам'ятати, шукаючи в них не так фактів минулого, як джерела натхнення для сучасників. Однією з таких подій вважається Українська революція 1917-1921 років та боротьба за збереження державності.

22 січня 1918 року Українська Центральна Рада IV Універсалом проголосила Українську Народну Республіку самостійною, ні від кого не залежною державою. Збулися віковічні мрії, якими жили і за які вмирали кращі сини України. «Однині є єдина незалежна Українська Народна Республіка. Однині народ Український, визволений могутнім поривом своїх власних сил, має змогу об'єднаними дружніми зусиллями всіх своїх синів будувати нероздільну, самостійну Державу на благо і щастя всього її трудового народу».

Універсал закликав усіх патріотів України стати на захист добробуту і свободи свого народу від більшовиків та інших напасників. Серед цих патріотів були і наші земляки – учасники Визвольних змагань 1917 – 1921 років.

Екскурсовод. Подоляни – будівничі української державності: Іван Огієнко, Олімпіада Пашенко, Софія Русова, Костянтин Василенко, Олександр Лотоцький, Віктор Приходько, Юхим Щириця, Володимир Мачушенко

Екскурсовод. Подоляни – учасники бою під Крутами: Микола Битинський (1893–1972), Микола Лизогуб (1893–1918), Демид Бурко (1894–1989), Борис Монкевич (1896–1971), Сидір Пурік-Пуриченко (?–1918), Валентин Отамановський (1893–1964), Аверкій Гончаренко (1890–1980), Левко Лукасевич (1896–1982).

Учень. Тобі, Україно, мій мужній народе,
Складаю я пісню святої свободи,
Усі мої сили і душу широку,
Життя я віддам до останнього кроку,
Аби ти щаслива була, Україно,
Моя Батьківщино!

Екскурсовод. Це був один з найпрекрасніших моментів нашої історії. Високий принцип соборності своїх земель – найблагородніший у світі ідеал, до якого прагне кожна нація.

Учениця. Україно, соборна державо,
Сонценосна колиско моя,
Ще не вмерла й не вмере твоя слава,
Завойована в чесних боях!

Учень. Живи та міцній, Українська державо!
Вмирили у битвах мільйони бійців,
Щоб стяг синьо-жовтий піднявсь величаво
Й над Києвом стольним віки майорів!

Звучить стрілецька пісня «За Україну»

Екскурсовод. Це пісня-гімн Української Повстанської Армії, яка була створена в жовтні 1942 року. Доля УПА - одна з найтрагічніших сторінок в історії народу України... Українська Повстанська Армія вела справедливу визвольну боротьбу проти військових армій двох найжорстокіших тиранічних режимів світу. Були страшні жертви...

Екскурсовод. Уродженцем Вінниччини був очільник Міністерства інформації Генерального секретаріату Української головної визвольної ради — Йосип Позичанюк. Народився майбутній полковник УПА в с. Дашові Іллінецького р-ну (за іншими даними в с. Польове). Будучи випускником філологічного факультету Ніжинського педагогічного інституту Йосип поїхав до Львова за направленням ЦК комсомолу в 1939 році. Тамтешній стиль життя, люди, переконання все переконувало його в брехливості комуністичної ідеології. Могили вояків перших визвольних змагань, похованих на Личаківському кладовищі вразили його до глибини серця: «Найближчої неділі пішов я на Личаківське кладовище, щоб поглянути на могили українських Січових Стрільців. І що я там побачив? Передо мною у дбайливо зформованих рядах бетонові могили з хрестами, на деяких написи-прізвища, а на деяких літери Н.Н., тобто: воїни «незнаного назвиська». На деяких могилах лежали квіти. Отже, навіть у той суворий під'яремний час хтось-таки приносив і клав на могили квіти. І тоді в мене збудилось глибоке переконання про те, що й досі жевріє ідея, яка пов'язує тих, що в землі, з тими, що ще живі. І я зробив висновок, що сама ідея не вбита, що вона жива. Це був переломовий момент у моєму житті. Я повернувся додому і довго не знаходив спокою. Я знав, що є правда, але власть імущі її чомусь закрили. Червоні власті не хочуть, щоб хтось знав правду, яка не вміщається у большевицькі рамки. А правда мусить бути! Розтривожений, я подався до Юрія Стефаника (сина відомого письменника Василя Стефаника), а він мені дещо пояснив. Юрій зважився на ризик, дав мені кілька книжок-спогадів про 1918 рік у Львові та в Галичині. З того часу я став українським патріотом, я глибиною свого серця збагнув мову могил...»

Під впливом забороненої літератури Йосип Позичанюк усвідомлює необхідність боротьби з ворогами та вступає до ОУН. У 1941 році він отримує псевдо “Шугай” і стає членом Проводу ОУН. Після проголошення Акту відновлення Української Держави 30 червня 1941 року у Львові Й. Позичанюк стає членом українського уряду і Державним секретарем інформації і пропаганди при Українському Державному Правлінні. Разом з Дмитром Мироном-Орликом вирушив до Києва, де його затримало гестапо. При перевезенні з Освенцима до

Аушвіца Позичанюк утікає в 1942 році. По поверненні до України стає полковником і керівником відділу пропаганди УПА, членом “Толовної Ради ОУН в Україні”.

За декілька років своєї діяльності Йосип Позичанюк створив багато ідеологічних брошур та програмних документів, став ініціатором створення іноземних відділів в УПА, висунув гасло “Воля народам! - Воля людині!”, започаткував створення іноземних легіонів в УПА.

Загинув на 31-ому році життя в Жидачівському лісі, коли йшов на зустріч до Романа Шухевича, похований у братській могилі.

Учень. Вони вмирали як герої, а останніми їхніми словами були: «За тебе, Свята Україно!» Вони вмирали ще зовсім юними, навіть не ставши на весільний рушник. Своєю кров’ю вони зросили святу землю. Вони вмирали, щоб Україна жила, воскресла, бо лиш там воскресають, де є могили.

Учениця. Коли ви вмирали,

вам дзвони не грали,

Ніхто не заплакав за вами.

Лиш в чистому полі ревіли гармати

І зорі вмивались сльозами.

Учень. Як вас хоронили у темну могилу,

Від крові земля червоніла,

Під хмарами круки стадами літали

І бурею битва гриміла.

Учениця. На ваших могилах

хрести похилились,

Калина зігнулась додолу.

Спіть, хлопці-соколи,

Ми гостримо зброю

і ждемо на поклик до бою.

Звучить пісня воїнів УПА «Між горами в лісі»

Учень. Народе мій, пишаюся тобою:

Моя душа – частинка твого «Я»,

Красою правди у святім двобої
Понад Майданом сонця лик сіяє..
Є нація! Хай знають усі в світі:

Ми є! Народ піднявся із колін!

Учениця. Вставай, Україно! Вставай,
Виходь на дорогу свободи,
Де грає широкий Дунай,
Де ждуть європейські народи.

Учасник майдану. Листопад 2013 року... Київ... Майдан Незалежності... Ми, молодь та студентство, прийшли на Майдан, щоб мирно підтримати європейський курс України захистити євроінтеграційні прагнення українського народу, сприяти підписанню Угоди про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Та о 4-тій годині ранку 30 листопада розпочався штурм Майдану. Міліція та бійці «Беркуту» пішли на учасників мирної акції стіною. Прогримів перший постріл, і пролилася кров. Брат пішов на брата. Війська, що мали нас охороняти, без жалю розстрілювали та калічили народ.

Екскурсовод. ПАМ'ЯТАЙМО!

Внаслідок подій під час Революції гідності загинули троє людей з Вінницької області: Максим Шимко (Вінниця), Леонід Полянський (Жмеринка), Валерій Брезденюк (Жмеринка). Усім посмертно присвоїли найвищу державну нагороду – Герой України.

Учениця. Герої наші не вмирають
І далі житимуть в раю.
Хто житиме за них, хай знають,
Як землю берегти свою.

Учениця виходить зі свічкою в руках
Мамо, не плач. Я повернусь весною.
У шибку пташинкою вдарюсь твою.
Прийду на світанні в садок із росою,
А може, дощем на поріг упаду.
Звуть пісня «Гей, пливе кача»

Учень. Коли, здавалось, вже була не сила
В бою пекельнім правду боронить –
Із неба сотня ангелів злетіла
До тих, хто йшов країну захистить.

Учениця. Вони в бою не стали на коліна,
Не побоялись смерті та війни,
Бо понад все любили Україну
Її найкращі вірні сини.

Екскурсовод. Як кажуть, біда не приходить одна. Російські сепаратисти зазіхнули на територіальну цілісність України, посіяли ворожнечу між людьми. Ми ніколи не могли подумати, що Росія порушить кордони суверенної України, нахабно відніме часточку нашої Батьківщини, анексує Крим. Та кожен, хто пристає до чужого, своїм там ніколи не стане й щасливим ніколи не буде.

Учень. Міста і села наші в різноквітті
Накрила димом пелена,
І небо падало над світом.
До матерів припали діти.
І тиша крикнула: «Війна!» .

Екскурсовод. 13 квітня 2014 року на сході України в Донецькій та Луганській областях розпочалась антитерористична операція. Протистояння переросло в повномасштабну війну з тисячами жертв і руйнуванням економіки України.

Учениця. А на моїй землі іде війна,
Стріляють танки і ревуть гармати.
Сповита горем, в чорному вбранні,
Сльозами вмилає не одна вже мати.
Найкращі з кращих падають від куль,
Грудьми своїми землю прикривають.

Екскурсовод. За офіційними даними, під час бойових дій в районі Дебальцевого у період з 15 січня до 18 лютого загинуло 110 військовослужбовців, 270 були поранені, 7 – потрапили в полон та 18 зникли безвісти. За весь час оборони

Дебальцевського напряму загинуло 136 та були поранені 331 військовослужбовців ЗСУ.

Екскурсовод. ПАМ'ЯТАЙМО!

Зулінський Сергій Миколайович. Закінчив вінницький гуманітарно-естетичний колегіум № 29. Проходив строкову військову службу в лавах аеромобільних військ ЗСУ. Під час війни — доброволець, головний сержант-командир відділення, 81-ша окрема аеромобільна бригада, 90-й окремий аеромобільний батальйон. 28 жовтня 2014-го частина зайняла бойові позиції. На Новий рік побував удома. 19 січня 2015-го передзвонив дружині, оповівши «Привіт кохана, я живий». 20 січня дружина не дочекалася дзвінка й подзвонила сама, почула голос з російським акцентом: «Он больше не вернётся»

20 січня група на 2-х БТР рушила забрати поранених до АД. В умовах щільного туману та за відсутності зв'язку — «глушили» терористи — десантники на БТР-ах потрапили у засідку. Під час бою БТР, у якому «Зулік» здійснював штурм з іншими військовиками, врізався в будівельні конструкції аеропорту та вибухнув. Тоді ж загинули солдати Анатолій Доценко, Іван Євдокименко, В'ячеслав Мельник, Андрій Миронюк, Леонід Шевчук. Вважався зниклим безвісти. Опізнали його близькі при вивозі з Донецького аеропорту. Без Сергія лишились батько Микола Станіславович, мати Галина Василівна, дружина Катерина, 8-місячна донька Злата, сестра. 3 квітня 2015-го похований у місті Вінниця, Центральне міське кладовище, Алея Слави. В останню дорогу проводили тисячі вінничан.

Учениця виходить зі свічкою в руках

Голубко, не плач. Так судилося, ненько,

Що слово «бабуню» вже не буде твоїм.

Прийду і попрошуся в сон твій тихенько,

Розкажу, як мається в домі новім.

Мені колискову ангел співає,

І рана смертельна уже не болить.

Учень. Не зламати мужніх героїв.

Захистить нас надійне плече

Тих, хто нині в бою і для кого

Україна понад усе!

Учениця. (Ідуть кадри з фільму «Кіборги»)

Вони постали каменем, мов неприступна скеля,

На них залізом плавленим валились сотні тонн,

Та їх кістки не тріснули — не витримала стеля,

Та дух їх не зламався — не витримав бетон!

Екскурсовод. Жорстокості ворогів протистоять мужність і героїзм наших українських воїнів. Бої за Донецький аеропорт тривали з вересня 2014 року до 22 січня 2015 року і стали одними з найзапекліших у війні на сході України. Бої розгорнулися між українськими військами і бійцями добровольчих формувань з одного боку та силами проросійських збройних угруповань і окупаційних військ з іншого за контроль над Донецьким міжнародним аеропортом.

Учень. Кров'ю кипить скарлючений бетон,

по злітній смузі рикошетні петлі.

Мов горда Січ, стоїть аеродром –

твердиня волі у самому пеклі.

Екскурсовод. Проросійські сили здійснювали систематичні штурми терміналів, займаючи нові позиції, втрачаючи їх та знову готуючи штурми. 20 січня 2015 року був підірваний новий термінал, бетонні перекриття і стеля у багатьох секціях обвалилися, ховаючи під собою українських захисників. 22 січня 2015 року вцілілі захисники вийшли з терміналу, проте багато поранених і контужених українських бійців потрапили до полону. Оборона терміналів аеропорту тривала 242 дні.

Екскурсовод. Він повернувся живим.

Донець Микола Іванович проходив службу в Збройних Силах України з липня 2014 по січень 2015 року, десантник 81 бригади, 90 штурмовий батальйону.

Микола Іванович згадує: «Бойовики не припиняли спроб захопити аеропорт у Донецьку. У наступі противник використовував всю свою вогневу міць. Термінали аеропорту, де ми тримали оборону, обстрілювали прямою наводкою з гармат і танків. Вогонь вівся з дахів багатоповерхівок, де були мирні

жителі. Поранених було багато, загиблих також. Ми вже не мали ні води, ні їжі, ні боєприпасів. Єдине, що в мене залишилось в пам'яті, – це запах крові. Такий гнильний і солодкуватий запах крові. Було важко. Але сил додавала думка про рідний дім, де мене чекали дві донечки».

Донька учасника АТО. Він із тими, хто іде у бій,
Знає, як чекає вся родина.

Тато повернеться назавжди,
Й ворога здолає Україна.

Звучить пісня у виконанні С. Тарабарової «Повертайся живим»

Екскурсвод. ПАМ'ЯТАЙМО!

Кунденко Володимир Іванович народився 26 липня 1980 року в селі Красний Колядин Талалаївського району. Призваний до Збройних сил України у березні 2014 року. Сержант, командир танка 2-го батальйону 1-ї окремої танкової бригади. Загинув у районі аеропорту Донецька: російськими терористами було підбито танк Володимира, який їхав у колоні. Більше тижня до танка не могли підійти, щоб вивезти останки. Похований 31 жовтня 2014 року в селі Харкове Талалаївського району. За особисту мужність і героїзм, виявлені під час захисту державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі під час російсько-української війни, відзначений – нагороджений орденом «За мужність» III ступеня (посмертно), нагрудним знаком «За оборону Донецького аеропорту» (посмертно).

Учениця виходить зі свічкою в руках.

Ти знаєш, матусю, й тут сумно буває,
Душа за тобою, рідненька, щемить.

Мамочко, вибач за чорну хустину,
За те, що віднині будеш сама.

Тебе я любив. І любив Україну.
Вона, як і ти, була в мене одна.

Читець. Я дивлюсь на світлини бійців,
Щирі посмішки, втомлені очі,
Сиві скроні та безліч рубців...

А мій розум сприйняти не хоче:

Це не сон, не синдром маячні,

Ця війна не в далекій країні,

Не в Іраку чи десь там, в Чечні,

А в вишневій моїй Україні.

Саме зараз її вояки

Схід країни від зла захищають,

Б'ються на смерть мої земляки,

Кров'ю землю святу поливають.

Щоб країна ввійшла в майбуття

Вільна, сильна, без чвар та війни.

Віддають найцінніше – життя

України найкращі сини!

Звучить пісня «Волонтер» Бориса Севастьянова

Екскурсовод. Волонтери із перших днів антитерористичної операції, інколи навіть ризикуючи власним життям, допомагають забезпечувати нашу армію всім необхідним: захисним спорядженням, ліками, теплим одягом, продуктами харчування. Наші волонтери: Михайло Бакалейник, Ярослав Пашкевич, Гуфельд Катерина та Юлія Щербань.

Учень. 24 лютого 2022 року близько 5 години ранку вся Україна прокинулася від звуків вибухів – повномасштабна війна постукала в усі наші домівки одночасно.

Учениця. Просто нелюди, варвари дикі,

Злі істоти без серця й душі!

Нечестиві, лукаві, безликі,

Їхні руки навіки в крові...

Учень. І буде суд, «велікая росія»

Хоч ні, твоє «московія» ім'я,

Сповна пожнеш, усе, що зараз сієш,

І вип'єш все вготоване до дна!

Учениця. Ми вірим в майбутнє твоє, Україно,

Говорять сьогодні дорослі й малі.

Бо ти в нас найкраща, бо ти в нас єдина,
Вклоняємось низько тобі до землі.

Учень. Цінуй кожен день, кожен крок України,
Цінуй, як цінуєш ти власне життя,
Цінуй те, що ти є «Укроп» України,
Цінуй те, що маєш, ніж те, що нема.

Учень. Ми всі молимося за долю нашої неньки-України – від малого й до старого – і просимо Господа і Пресвяту Богородицю захистити нас, нашу єдину Україну. Ми вдячні тим, хто відстоює право бути гордою, незалежною європейською державою, хто захищає нас із вами.

Виходить дівчина в образі Матері-України.

В минулому моєму стільки сили,
а нині - смуток і печаль одна,
Я - мати, я під серцем вас носила,
життя ж дала для щастя і добра.

Учениця. «Забути кров святу не маєм права! –
Лишила слід безсмертний і терпкий...
Героям України – Слава! Слава! Слава!!!
І наша пам'ять – на усі віки!»

ВСТОЇМО !!! ПЕРЕМОЖЕМО !!!